

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2000/83

Karar Sayısı : 2004/26

Karar Günü : 2.3.2004

Resmi Gazete tarih/sayı: 17.04.2004/25495

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Haymana Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 6123 sayılı Yasa ile değiştirilen 513. maddesinin ikinci fıkrasının, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 10., 35., 45. ve 166. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Köye ait meraya bahçe ve bina yapmak suretiyle tecavüzde bulunmak suçundan açılan kamu davasında Türk Ceza Kanunu'nun 513. maddesinin ikinci fıkrasını Anayasa'ya aykırı bulan Mahkeme iptali istemiyle başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun itiraz konusu ikinci fıkrayı da içeren 513. maddesi şöyledir:

"Madde 513 - (Değişik: 9/7/1953 - 6123/1 md.)

Her kim, başkasının mutasarrıf olduğu emlak ve araziyi tamamen veya kısmen zapt ve tasarruf etmek veya bunlardan intifa eylemek için o arazi ve emlakın hudutlarını değiştirir veya bozarsa iki aydan iki seneye kadar hapsolunur ve 150 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Köy hükmi şahsiyetine ait olduğunu veya öteden beri köylünün müşterek istifadesine terkedilmiş bulunduğunu bilerek mera, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zapt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar tatbik olunur.

Hakkı olmayan bir menfaat elde etmek için umumi veya hususi suların mecrasını değiştiren kimse hakkında da aynı ceza hükmolunur."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, itiraz konusu kuralın Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 10., 35., 45. ve 166. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIÖĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılımlarıyla 14.12.2000 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, aynı hukuki vasfı haiz meralardan köy hükmi şahsiyetine veya köylünün müşterek kullanımına ait olan meraya tecavüz halinde tatbik edilecek ceza hükümleri ile belediye sınırları içerisinde kalan meraya tecavüz halinde tatbik edilecek ceza hükümleri arasında farklılık bulunduğunu, belediye sınırları içindeki meraya tecavüz halinde Türk Ceza Kanunu'nun 513. maddesinin ikinci fıkrasının tatbik edilememesi nedeniyle 3091 sayılı Kanun gereğince yapılan cezaî kovuşturmaların, suçun unsurları oluşmadığından beraat ile sonuçlandığını, buna karşılık köy sınırları içindeki meraya tecavüz halinde 3091 sayılı Kanun uygulanmasa bile Türk Ceza Kanunu'nun 513. maddesinin ikinci fıkrası gereğince ceza verilebildiğini, bu durumun "hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde ve millet hayatının her türlü tecellisinde ortak" olan Türk vatandaşları arasında sadece yerleşim biriminin belediye olmasından dolayı farklılık yaratılarak, belediye sınırları içerisinde meraya tecavüz fiillerinin failleri lehine ayrımcılığa neden olduğu, kişiler arasında kanun önünde eşitsizlik yapılmak suretiyle köy sınırları içindeki meraların korunduğu, köy sınırları dışında kalan meraların ise korunmadığı, bu nedenlerle itiraz konusu kuralın, Anayasa'nın Başlangıç'ının dokuzuncu fıkrası ile 10., 35., 45. ve 166. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Türk Ceza Kanunu'nun altıncı faslında "Hakkı olmayan yerlere tecavüz" başlığı altında düzenlenen 513. maddesinin ikinci fıkrasında, köy hükmi şahsiyetine ait olduğunu veya öteden beri köylünün müşterek istifadesine terkedilmiş bulunduğunu bilerek mera, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zapt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse hakkında, aynı maddenin birinci fıkrasında yazılı cezaların tatbik olunacağı hükmüne yer verilmiştir. Fıkra da sayılan taşınmazlar aynı niteliklere sahip olsalar bile köy tüzel kişiliğine ait veya öteden beri köylünün ortak kullanımına terk edilmiş değillerse, fail hakkında kuralın uygulanması mümkün bulunmamaktadır. Köy tüzel kişiliği dışındaki yerleşim birimlerinde sayılan taşınmazlara tecavüz vukuunda faillerin cezalandırılması, şartları varsa 3091 sayılı Kanun'un 15. maddesinin tatbiki suretiyle mümkün olabilir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan, "yasa önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler yada topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

İtiraz konusu fıkranın gerekçesi ile yasalaşma sürecindeki değerlendirmelere bakıldığında, kuralın getirilmesindeki düşüncenin maddede sayılan ortak yerlerin korunmasına ve bu bağlamda köylerde huzur ve güvenliğin sağlanmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. İdari yapılanma ve buna dayalı olarak aldıkları hizmet bakımından köylerde yaşayanlarla, belediye teşkilatının bulunduğu yerlerde yaşayanların aynı hukuksal konuma sahip oldukları ileri sürülemeyeceğinden, bunlar arasında eşitlik karşılaştırılması yapılamaz.

Diğer taraftan, yasakoyucu, ceza hukuku alanında yasama yetkisini kullanırken Anayasa'ya ve ceza hukukunun temel ilkelerine bağlı kalmak koşuluyla, toplumda belli eylemlerin suç sayılıp sayılmaması, suç sayılanlar hakkında hangi çeşit ve ölçüdeki ceza yaptırımı ile karşılanmaları gerektiği konularında takdir yetkisine sahiptir.

Anayasa'nın *"Tarım, hayvancılık ve bu üretim dallarında çalışanların korunması"* başlıklı 45. maddesinde, *"Devlet tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemek ...için gereken tedbirleri alır"* hükmüne yer verilmiş, ancak bu tedbirlerin türü ile uygulanma yöntemi yasakoyucunun takdirine bırakılmıştır. Söz konusu yerlerin korunması ve amacına uygun kullanılmasını sağlamak için başta 4342 sayılı Mera Kanunu olmak üzere mevzuatta çeşitli hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu yasa kuralı Anayasa'nın 10. ve 45. maddelerine aykırı değildir. Kuralın Anayasa'nın Başlangıç bölümünün dokuzuncu fıkrası, 35. ve 166. maddeleri ile ilgisi görülmemiştir.

İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı "Türk Ceza Kanunu"nun 6123 sayılı Yasa ile değiştirilen 513. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 2.3.2004 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU	Aysel PEKİNER
Üye	Üye	Üye
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	Ahmet AKYALÇIN

Esas Sayısı : 2000/83
Karar Sayısı : 2004/26

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Fazıl SAĞLAM